

Azië 4 Cambodja, Thailand en Maleisië

Inleidende email

Hallo beste mensen,

Het is weer de hoogste tijd voor een berichtje uit Azië. Ik zal nu proberen het hele verhaal tot aan nu toe te vertellen, omdat het niet mee bleek te vallen om me me nog alles te herinneren na 3 maanden. Zolang is het alweer geleden namelijk dat ik in Cambodja aankwam. Ik zit ondertussen in Kuala Lumpur de hoofdstad van Maleisië, en ben nog steeds euforisch over het mislukken van de WTO-top in Cancun. Ik heb me daar de laatste weken vooral mee bezig gehouden, zodat het niet zo opschiet met sightseeën, en ik steeds langer in plaatsen blijf dan ik eerst van plan was. Maar ik klaag niet want het bevalt me goed hier in Maleisië; het eten is goed (een mix van de Indiase, Chinese en Maleisische keuken), in de guesthouses hebben ze meestal sateliet-tv (dus ik zit tot diep in de nacht Champions League wedstrijden te bekijken, en tussen door BBC of zo, nu is de Indiase staf naar de zoveelste Indiase film aan het kijken, met iedere keer hetzelfde soort verhaal, vrouwen met ongelofelijk hoge zangstemmen en altijd een happy romantisch end na wat gevechten tussen de held en een groep bandieten), en ook via de krant en emaillijsten blijf ik goed op de hoogte van wat er allemaal gebeurt. Dus het lijkt een beetje op mijn leven in Nederland, alleen is het hier allemaal wat goedkoper, behalve het uitgaan en de alcohol dan. Maar ik zal maar eens beginnen met Cambodja.

Cambodja

Hier kwam ik aan op 20 juni, dit was via een tour vanuit Saigon door de Mekongdelta met eindpunt Phnom Penh. De Mekong was in Vietnam vrij druk bevaren, en er stonden ook veel huizen langs de rivier. In Cambodja veranderde dat compleet. Een grote leegte en soms was er een half uur of zo geen huis of mens te bekennen. Cambodja is sowieso een heel vlak land, met alleen in de Oostelijke provincies wat heuvels. Je kan soms een kilometer of 30 over de akkers heen kijken, de landbouw is ook wat extensiever dan in Vietnam. Dit heeft alles te maken met de vrij kleine bevolking; 7 tot 8 miljoen mensen. En dat heeft weer alles te maken met de burgeroorlog tussen 1970 en 1975 en het Pol Pot-regime wat daarop volgde tot 1979. Ik zal maar beginnen met dit verhaal, omdat dit naast Angkor Wat het meest indrukwekkende van Cambodja is, wat mij betreft.

Politiek en het Pol Pot-regime

Vanaf de boot werden we in razende vaart naar Phnom Penh gebracht in een taxi. Onderweg vielen de vele verkiezingsborden van de Cambodian Peoples Party op, het bleek dat er verkiezingen aankwamen op 27 juli. En de CPP, die al min of meer aan de macht is sinds de Vietnamezen in 1979 het land bevrijdden van de Khmer Rouge, is zeer 'populair' op het platteland. Hun leider Hun Sen is al president sinds 1985, hij is een voormalig Khmer Rouge lid, en vluchtte naar Vietnam toen ook hij op de nominatie stond om vermoord te worden door Pol Pot. Langzaam groeide hij uit van een communist naar een kapitalist, die niet vies is van corruptie en geweld om een groot aantal van zijn politieke tegenstanders te liquideren. Zo pleegde hij een staatsgreep in 1997 en gooide leden van zijn partij handgranaten in een demonstratie van de Sam Rainsy-oppositiepartij. Hij heeft dit jaar ook de verkiezingen gewonnen, maar de twee andere grote partijen willen hem niet aan de benodigde tweederde meerderheid helpen, als hij niet opstapt. Er is nu sprake van een impasse, maar het is niet uitgesloten dat de situatie weer uit de hand loopt. Dat zou betekenen dat het zo vriendelijke

Cambodjaanse volk met de zoveelste burgeroorlog geconfronteerd kan worden. De vreselijkste periode maakt het land tot nu toe door, nadat het land bevrijd was van het door de Amerikanen gesteunde Lon Nol-regime. In 1975 werden de Khmer Rouge als bevrijders binnengehaald in Phnom Penh, maar dat zou al gauw uitlopen op een nachtmerrie. In Phnom Penh kun je nog een aantal plaatsen bezoeken waar je op indrukwekkende wijze geconfronteerd wordt met het gruwelijke regime van Pol Pot.

Zo bezocht ik 13 kilometer buiten de stad de 'Killing Fields' van Choeung Ek. Hier werden gevangenen afkomstig uit de S21-gevangenis geëxecuteerd met ijzeren staven (om kogels te sparen), en begraven in massagraven. Zo'n 17.000 mensen vonden hier de dood. Het gruwelijkste was een boom met als bijschrift, dat hier kinderen tegen werden doodgeslagen... Er is een monument opgericht waarin een aantal van de vele schedels is tentoongesteld, ze zijn ingedeeld in groepen (vrouwen, mannen met leeftijdsgroep). Ook zijn de grote gaten in de grond te bezichtigen, en is er een expositie met een aantal indrukwekkende teksten.

Dezelfde dag ging ik naar de voormalige S21-gevangenis, wat nu het Tuol Sleng-museum genoemd wordt. Hier werden verdachte mensen opgesloten en verhoord, dit waren in eerste instantie alle intellectuelen. Zij waren bijvoorbeeld teruggeroepen uit het buitenland om hun land te helpen opbouwen na de 'bevrijding'. De laatste jaren van zijn regime was in de ogen van de ziekelijk achterdochtige Pol Pot echter bijna zijn gehele partijkader verdacht. Dus bijna al zijn strijdmakkers van het eerste uur werden later vermoord. Ook hele groepen onschuldige mensen uit verdachte provincies kwamen hier terecht.

Het Tuol Sleng-museum was zo mogelijk nog confronterender, met de vele foto's van de gevangenen (mannen, vrouwen en kinderen), voor of na de verhoren. Men hield alles minutieus bij, inclusief de verhoren die vaak gepaard gingen met martelingen. In principe bekende iedereen naar verloop van tijd dat men tegen het regime van Pol Pot was, en dat men verraad had gepleegd. Ook moest men vaak andere namen noemen van zogenaamd verdachte personen. Na deze schuldbekenenis werd men afgevoerd naar Choeung Ek.

In 1979 is een groot gedeelte van deze documentatie teruggevonden. De Vietnamese soldaten werden ook geconfronteerd met mensen in de martelruimtes die allemaal vermoord waren. De ruimtes zien er nog precies zo uit als toen, met daarbij foto's van de situatie in 1979. Ook zijn de klaslokalen (het betreft een voormalige school) te zien waar de mensen individueel of in groepen opgesloten waren. Mensen lagen vastgeketend aan hun voeten op de kale vloer in rijen. Men mocht niet met elkaar spreken, en werd alleen losgemaakt als men naar het toilet moest. De meeste mensen verbleven echter niet lang in de gevangenis, alleen mensen die een hoge positie hadden bekleed werden soms gedurende maanden ondervraagd. Uiteindelijk hebben slechts zeven mensen de gevangenis overleefd. Zelfs eerdere bewakers werden later het slachtoffer. De angst bij bijna iedereen om de volgende te zijn, maakte het onder andere mogelijk dat mensen tot gruwelijke dingen in staat waren.

Wat mij naast de gruwelijke schilderijen het meeste bij bleef was een documentaire van een vriendelijk - en zelfs wat verlegen ogende man. Hij vertelde dat hij werkzaam was als vrachtwagenchauffeur, die mensen van S21 naar Choeung Ek vervoerde. Hem werd gevraagd of hij bang was om bij Choeung Ek mensen dood te slaan. "Nee, ik ben niet bang." En doodkalm vertelde hij hoe hij verder te werk ging. In een expositie blijkt dat veel ex-Khmer Rouge hun daden nog steeds rechtvaardigen, door groepsdruk of om zo een beter leven te krijgen. Ook uit proeven in de VS (o.a. met psychologiestudenten), blijkt dat bijna iedereen in staat is tot de vreselijkste dingen om maar sociaal geaccepteerd te worden of in ieder geval in leven te blijven. Ik bleef me afvragen hoe het zo allemaal heeft kunnen gebeuren (hier was o.a. voor het eerst sprake van autogenocide; het

vermoorden van je eigen volk), en hoe ik zelf gehandeld zou hebben. Je realiseert je weer in welke vreedzame periode (tot nu toe) mijn generatie in het Westen opgroeit.

Dit werd nog eens versterkt toen ik in Sen Monorom (in de oostelijke provincie Mondulhiri) een journalist ontmoette die 1 jaar ouder was dan ik. Hij was onderzoek aan het doen naar het eerlijk verloop van de komende verkiezingen, samen met zijn Amerikaanse collega. Ze werken beiden in Phnom Penh voor een Engelstalig onafhankelijk dagblad. Al gauw ging ons gesprek over de Pol Pot periode, en een dag later mocht ik hem interviewen over zijn ervaringen.

Hij was elf toen hij net na de 'bevrijding' in 1975, net als de toen 1 tot 2 miljoen andere bewoners van Phnom Penh, de opdracht kreeg om binnen een paar dagen de stad te verlaten. Hij moest met zijn ouders, broer en zus terug naar het platteland waar zijn ouders, grootouders of anders verre voorouders oorspronkelijk vanaf waren gekomen. Een aantal maanden later werd hij gescheiden van zijn ouders en ingedeeld in 'jongensgroepen', dit was de laatste keer dat hij zijn familie zag... Ik sprak uren met hem, en hij was zeer openhartig, hoewel ik hem pas een dag kende. Na het interview sliep ik niet echt goed, dat lag naast aan het aangrijpende verhaal aan een hoop gepieker over hoe ik dit verhaal zou moeten opschrijven en wat ik nu zou moeten doen met dit verhaal. In Phnom Penh sprak ik hem nog een keer op de redactie van de krant, maar omdat zijn hoofdredacteur geen interviews van journalisten toestond moest we dit in het geheim doen. Ik kon de hoofdredacteur gelukkig vertellen dat ik research deed voor mijn verhaal over de gevluchte inheemse mensen, als gevolg van de koffieteelt in Vietnam (zie Azië 3). Ik betreurt het nog steeds dat ik hem daarna niet meer heb kunnen spreken, maar ik probeer hem nog steeds te bereiken via emails.

Ik heb later geprobeerd om het artikel te plaatsen in een krant of tijdschrift in Nederland, maar dat was niet echt succesvol. Een reden te meer om een boek te gaan schrijven als ik terugkom.

Voor het volledige verhaal, meer achtergronden van deze tijd, en een relatie met de afgelopen verkiezingen, kun je terecht op mijn website: <http://guusgeurts.tripod.com> (onder artikelen) of direct via <http://www.student.kun.nl/m.g.dejong/guus/artikelen/artikel%20rond%20verkiezingen%20Cambodja.doc>

Correctie 2022: het genoemde artikel over Cambodja is nu te lezen via: <https://guusgeurts.nl/gg/wp-content/uploads/2022/12/03-juli-Artikel-rond-verkiezingen-Cambodja-geschiedenis-Rode-Khmer-verbeterd-2022.pdf>

Andere artikelen zijn te lezen via: <https://guusgeurts.nl/andere-publicaties/>

Andere hoogtepunten in Phnom Penh

Cambodja is een wat vreemd land, en dat merk je vooral in de hoofdstad. Er heerst een soort anarchie; wapens zijn toegestaan, er wordt veel drugs gebruikt en verhandeld (ook door de eigenaars van de guesthouses waar ik verbleef), en de overheid is ontzettend corrupt (zo wordt er veel illegaal tropisch hardhout gekapt en verhandeld). Aan de andere zijn de Cambodjanen ontzettend vriendelijke en vaak hulpvaardige mensen, ondanks wat de oudere generatie allemaal heeft moeten doorstaan. Ook kun je gezellig een avondje gaan stappen in Phnom Penh; ik kan vooral 'the Heart of Darkness' kan aanbevelen. Je moet dan alleen niet over onverlichte straten naar huis lopen, zeggen westerse mensen die er al langer verblijven. Ik verbleef in een strook van goedkope guesthouses (nr. 9) en restaurants aan het Boeng Kak-meer, een heel gezellige buurt.

Het koninklijke paleis, de zilveren pagode, het nationale museum en enkele boeddhistische tempels en kloosters (Wats) zijn allemaal zeker een bezoek waard. Je kan ook nog naar de Franse ambassade, waar de film 'The Killing Fields' zich voor een gedeelte afspeelde, alleen zie je niet meer dan een hoge witte muur. Deze film kun je ook weer opnieuw bekijken op DVD in de

guesthouses, en sprak me nu nog veel meer aan, te meer omdat ik mezelf een beetje journalist voelde, die een goede Cambodjaanse bekende had. Ik zag hem namelijk op de dag dat ik weer met de Cambodjaanse journalist had afgesproken, maar jammer genoeg had hij het te druk, bleek achteraf.

Andere hoogtepunten in Cambodja

Vanuit Phnom Penh ging ik naar Kratie, waar je de Irrawaddy-dolfijnen kan bezichtigen. Dit is een zeldzame zoetwaterdolfijn, die in de droge tijd zich hier in een diep stuk Mekong in groepen verzameld. Succes is dan ook verzekerd, al zie je ze vaak maar heel kort. De tocht naar Sen Monorom bracht ons door uitgestrekte junglegebieden, waar alleen pickup-trucks kunnen komen. Je kan iets goedkoper achterop zitten, of iets duurder in de cabine wat ik zeker kan aanraden in verband met stof en regenbuien. Een paar Engelse meiden kunnen hierover meepraten. In Sen Monorom kun je te voet of met achterop een motorbike naar wat watervallen, en tevens inheemse volkeren bezoeken. Zij zijn gerelateerd aan de inheemse volkeren in Vietnam, waarover ik sprak in het vorige verhaal (over koffie), die hier vlakbij over de grens wonen. In het verleden hielpen zij hun gevluchte broeders uit Vietnam, maar dat is nu strafbaar, omdat de Cambodjaanse overheid ze onder druk van Vietnam, tot illegale vreemdelingen heeft gebombardeed. Ze worden dan ook weer direct teruggestuurd als ze worden opgepakt. Dat betekent bijna gegarandeerd een gevangenis bij terugkomst.

Mocht je mijn uitgebreide verhaal over deze inheemse volkeren in Vietnam willen lezen, en de gevolgen van de koffieteelt voor hen, dan verwijst ik weer naar mijn website;

<http://www.student.kun.nl/m.g.dejong/guus/artikelen/Inheemse%20volkeren%20de%20dupe%20van%20exportgericht%20landbouwmodel%20Vietnam.doc> .

Update 2022: de oude link werkt niet meer, deze wel: <https://guusgeurts.nl/gg/wp-content/uploads/2022/12/03-augustus-Analyse-koffieteelt-Vietnam-en-wereldhandel.pdf>

Ten zuiden van Phnom Penh ligt Kampot, van waaruit ik het Bokor National Park en de verlaten badplaats Kep bezocht. Als je een beetje doorrijdt op je gehuurde motorbike kun je dit een dag doen. Een tocht die ik ook iedereen kan aanraden. De weg naar de top in het National Park is niet echt gemakkelijk, maar het uitzicht over de jungle tot aan zee, de Golf van Thailand en het Phu Quoc-eiland is alle moeite waard. Hier zijn ook een verlaten hotel, een oud vakantiehuis van koning Sihanouk en wat andere gebouwen te bezichtigen. Het hotel (Bokor Palace) doet je een beetje aan de film 'The Shining' denken, maar dat kwam ook omdat de Lonely Planet me op dat idee bracht. Op de terugweg knapte mijn band, maar ik werd gelukkig meegenomen door een passerende vrachtwagen met achterop een aantal passagiers. De man bracht me naar een garage, maar weigerde geld aan te nemen, dat bedoel ik dus met de vriendelijke en hulpvaardige Cambodjanen. Dus ik had nog tijd om na het plakken van de band door te rijden naar Kep. In Kep is het hoogtepunt het vissersdorpje vlak voor je de 'boulevard' oprijdt. Ook was dit één van de weinige keren dat ik in het platteland tussen de boeren terecht kwam in Cambodja. Ook hier staat een oud buitenhuis van de koning, dat nu gekraakt is door een aantal families. Op de terugweg werd ik getraakteerd op een schitterende zonsondergang over de karakteristieke palmbomen. Een andere traktatie waren de vele vliegen en muggen in mijn gezicht toen het donker was geworden. Niet echt een aanrader rijden in het donker in Cambodja, omdat je op de meest onverwachte plaatsen grote gaten ('potholes') in de weg kan tegenkomen.

Angkor Wat

Vanuit Kampot kwam ik voor de derde keer aan in Phnom Penh; door de gebrekkige infrastructuur is het niet mogelijk om rondjes door het land te maken, en kom je weer steeds terug in de hoofdstad. De slechtste wegen die ik meemaakte in Cambodja (en Azië tot nu toe) lagen tussen Phnom Penh en Siem Reap, en van daar naar de grens met Thailand. Eigenlijk raar omdat Angkor Wat zoveel toeristen trekt die voor Aziatische begrippen een aardig bedrag moeten neertellen. Het blijkt echter dat de 40 dollar die je betaalt voor drie dagen Angkor Wat, voor het grootste gedeelte verdwijnt in de zakken van de eigenaars van een oliemaatschappij die de kaartjes verkopen, en de politici die deze deal met de maatschappij hebben mogelijk gemaakt. Dus er is ook vrij weinig geld beschikbaar voor het onderhoud van de monumenten.

De belangrijkste tempel, Angkor Wat genaamd, ligt zo'n zes kilometer buiten Siem Reap, maar je kan tot zo'n veertig kilometer rondom Siem Reap allerlei monumenten vinden uit de 9e t/m de 13e eeuw. Een aantal hiervan zijn minstens zo mooi als Angkor Wat zelf. In die tijd heerste de Khmer Devarja (goddelijke koningen) over het gebied, waar toen minstens een miljoen mensen gewoond moeten hebben, waardoor het een van de grootste steden ter wereld was op dat moment. Van de houten huizen van de burgers is niets meer overgebleven, alleen de tempels en de resten van de koninklijke paleizen zijn nog terug te vinden. Een gedeelte van de tempels is helemaal overwoekerd door de jungle (vooral de Ta Prohm), en ziet er nog zo uit als toen de eerste westerlingen de gebouwen aantreffen in de 19e eeuw. Een ander gedeelte is gerestaureerd, een proces wat nu nog steeds doorgaat met de hulp van buitenlandse donoren. Je vindt de resten van drie soorten geloven in de tempels: het hindoeïsme, het boeddhisme en voorouderverering. Vooral het beeldhouwwerk op muren is indrukwekkend bij Angkor Wat en de Bayon. Het beeldhouwwerk bestaat vooral uit allerlei veldslagen, voorstellingen van het dagelijkse leven en hindoeïstische verhalen.

De Bayon is verder zo mooi omdat er 54 torens te zien zijn met reusachtige hoofden in de vier windrichtingen van de lachende Avalokitesvara (een vrouwelijke mythe). Rond zonsopkomst en – ondergang zijn de tempels het mooist, door het warme licht. Als je geluk hebt kun je een beetje alleen door de tempels dwalen, maar het wemelt ook van de tourbussen met Aziatische toeristen. Westerlingen reizen meestal individueel, met een motorbike met chauffeur. Ik huurde een fiets waardoor ik een beetje onafhankelijk door het prachtige gebied kon reizen. Alleen de tocht naar de prachtige Banteay Srei was wat ver (35 km), maar zeker de moeite waard. Hier vind je het mooiste beeldhouwwerk van het hele complex in een rode steensoort, het lijkt net alsof het pasgeleden vervaardigd is zo weinig slijtage heeft het ondervonden. Angkor Wat is het grootste tempelcomplex ter wereld, en mag je eigenlijk niet missen als je in de buurt bent.

Thailand

Bangkok

Al sinds twee maanden had ik 1 datum in mijn hoofd; 14 juli, want dan zou de maandelijkse fullmoonparty op het eiland Ko Pha Ngan gehouden worden. Ik zou en moest dit een keer meemaken, want ik had er van veel mensen goede verhalen over gehoord. Dus toen ik op 10 juli in Bangkok aankwam was er eigenlijk geen tijd over voor sightseeën.

Ik bezocht nog wel een boeddhistisch klooster waar ik een uur sprak met een Engelse monnik, die zojuist uit een ceremonie kwam waarbij een monnik was ingewijd. Hij vertelde me dat de Thaise mensen door drie dingen bij elkaar gehouden worden; de trots voor Thailand en het Thaise volk zelf, het boeddhistische geloof en het koningshuis. In elk huis vind je inderdaad een portret van de koning en zijn vrouw, en de meeste mensen zijn ook religieus maar dan vooral door het doen van allerlei rituelen volgens hem. Het is vooral belangrijk om door bepaalde daden, 'merit' (genade, geluk) op

te bouwen voor het volgende leven of voor je ouders. Door als zoon naar een klooster te gaan voor een aantal jaren, bouw je bijvoorbeeld 'merit' op voor je ouders. De laatste jaren is er volgens hem een kentering opgetreden. De koning is al oud, en zijn zoon die hem zou moeten opvolgen is niet geliefd door de bevolking, en er zijn ook wat schandalen aan het licht getreden over het boeddhistische topkader. Doordat een aantal Thaise journalisten in het westen gestudeerd heeft, en met westerse waarden is geconfronteerd, durft men wat kritischer te schrijven over de traditionele Thaise waarden en normen, en is men ook wat minder volgzzaam ten opzichte van (religieuze) leiders geworden. De leiding is wat te veel met geld en macht bezig, wat tegen de principes van het geloof in gaat. Als monnik mag je niet met geld omgaan, en niet eens blijdschap voelen als je een geldelijk gewin krijgt. Ook mag men alleen eten tussen zonsopkomst en 12 uur s'middags, waarna je nog wel koffie mag drinken. Hij was inderdaad aan de magere kant, maar het went na een aantal jaren volgens hem.

Verder had we een interessante discussie over de verschillen tussen christendom, boeddhisme, en het spiritualisme van James Redfield, geloven in wel of geen reïncarnatie, is er sprake van een ziel of van spirituele energie, en meer van dit soort zaken. Ik wil nog steeds een keer een Vipassana-meditatie van tien dagen gaan volgen, wat in Thailand mogelijk is, en hij gaf me wat adressen. Ik hoop dat ik nu wel de rust vindt en mijn prioriteiten kan verleggen, in tegenstelling tot 6 jaar geleden, om dit te doen.

Daarnaast moest ik in Bangkok allerlei dingen regelen; het vijfde postpakket alweer naar huis sturen, diarrollen kopen, mijn verhaal over Vietnam moest eindelijk maar eens geschreven worden etc.. Het backpackers gebied ligt rond Khao San Road, de eerste keer dat ik dat zag vers uit Cambodja, was een wat schokkende ervaring. Thailand is al jaren één van de meest bezochte landen in Azië, en het lijkt net of alle toeristen op dat moment hier rondlopen. Dronken Engelsen, een hoop mannen van middelbare leeftijd met 'wat' jongere Thaise vriendinnen, 'gewone' backpackers, rastafiguren en ik weet niet hoe ik de rest moet noemen. Daartussen lopen Thaise mensen rond die wat geld willen verdienen, met eetkraampjes, als souvenirverkoper (vooral veel inheemse mensen uit het Chang Mai-gebied), als prostituee (inclusief travestieten, de zogenaamde ladyboys) en op veel andere manieren. Verder wemelt het van de restaurants, bars, kleding- en boekenwinkels. Het bier was echter vrij duur vergeleken met Cambodja en zeker vergeleken met Vietnam, en in verband met mijn strakke tijdschema en de niet zo gezellige omgeving, bleef ik drie dagen nuchter in Bangkok. Maar daarna heb ik geloof ik de schade wel ingehaald op Ko Pha-Ngan.

Ko Pha-Ngan

Dit eiland ligt in het zuiden van Thailand aan de oostkust. Hier zou ik een week of twee blijven maximaal, en dan wou ik de rest van zuid-Thailand bezoeken en dan door naar Maleisië en Indonesië. Het verliep allemaal wat anders.

Ko Pha-Ngan trekt vooral twee soorten westerse bezoekers; partygangers en rustzoekers die meestal wel van een jointje en allerlei ander spul houden (soms van s'middags tot s'nachts). De partygangers zitten vooral rond Haat Rin, waar ook de fullmoonparty gehouden wordt, en de rest zit vooral verspreid over de stranden op de rest van het eiland en waar het een stuk rustiger is. De meeste backpackers behoren tot de tweede groep, maar ik blijkbaar niet kwam ik achter, hoewel ik af en toe een jointje niet afsla. Daarnaast zijn er een aantal westerlingen die er allerlei handeltjes op na houden, of bijvoorbeeld een restaurant bezitten. Ook zijn er veel Thaise vrouwen en meiden, inclusief de beruchte ladyboys, die het gemunt hebben op de westerse mannen (of andersom dat komt natuurlijk ook voor, al gebeurt dat meer op het naburige Ko Samui). Dat kan zijn voor een nacht, maar er zijn ook veel Thaise vrouwen die door relatieproblemen met hun Thaise mannen, alleen nog verder willen met westerse mannen. Zij hebben vaak al kinderen, die zo lang bij hun

ouders op het vasteland verblijven, ondertussen proberen zij te overleven op het eiland en ook nog genoeg geld te verdienen voor hun ouders en kinderen. De Thaise mannen op het eiland, die vooral in de horeca werken, daarentegen zijn meestal wat zelfbewuster en trotser dan andere Aziatische mannen; ze hebben vaak lang haar, en bijvoorbeeld tatoeages, en hebben weer een bepaalde aantrekkingskracht op westerse vrouwen.

Ook heb je nog een grote Israëliëse groep mensen, die vooral bestaat uit mannen en vrouwen die net hun twee- of driejarige dienstplicht erop hebben zitten en voor langere tijd in Azië reizen. In de islamitische landen zijn ze niet welkom, maar in India en Thailand kom je ze veel tegen. Ik noem hen apart omdat ze zich meestal wat anders gedragen dan individuele backpackers. Ze reizen vaak in groepen, en in voor hen populaire plaatsen mengen ze zich meestal weinig onder andere reizigers. Als individu binnen zo'n groep kunnen ze soms 'vrij irritant' zijn ten opzichte van de plaatselijke bevolking, en ten opzichte van andere reizigers. Je krijgt dan het idee dat ze zich wat meer voelen dan anderen, iets waar ik persoonlijk nogal allergisch voor ben. Er zijn natuurlijk uitzonderingen; zij kiezen er bewust voor om juist wel contact te zoeken met andere reizigers. Omdat ik nogal politiek georiënteerd ben, probeer ik met hen vaak de Palestijnse kwestie te bespreken, er is tenslotte een grote groep mensen in Israël die vrede wil in ruil voor het afstaan van land. Ik denk dan 'een leuke meid, die zal wel bij die groep horen', maar meestal beland ik dan een discussie waar we niet uitkomen. Hoewel wel zeer leerzaam, omdat ik steeds weer nieuwe standpunten hoor, en een gevoel krijg van wat hen bezighoudt.

In dit gevarieerde gezelschap bleef ik tenslotte vijf en halve week, in mijn eigen bungalow (een houten hut met palmrietendak, een bed, een ventilator en een veranda) tien meter van het strand. Op een gegeven moment ging ik na twee weken, mijn was wegbrengen naar het 'bungalowpark' verderop, het Laidback-resort die zijn naam alle eer aan deed. Daar zat een groep westerlingen uit alle delen van Europa. Het was erg gezellig en kwam er de eerste 8 uren of zo niet meer weg, en al gauw werden dit drie weken. Zij behoorden vooral tot de groep van niet-teveel-party-gangers, maar vooral allerlei-soorten-drugs-gebruikers. De nieuwe president heeft overigens de oorlog aan de drugshandel en -gebruikers verklaard, en er zijn al meer dan duizend mensen (vooral handelaars) zonder proces vermoord. De controle rond de fullmoonparty's is ook flink aangescherpt, dus men kijkt wel uit om niet met drugs naar het strand te gaan. Maar in het restaurant van Laidback, schijnt het veilig te zijn, omdat de eigenaar wat connecties heeft met de plaatselijke politie. Een aantal mensen is overigens wel eens opgepakt met een joint, wat een Oostenrijker (die al twaalf jaar in Azië verblijft) op een gevangenisstraf van een aantal maanden is komen te staan. Uit zijn verhaal bleek dat dit niet 'a place to be' is; alleen door een aantal Thaise mannen te verwonden en te dreigen dat hij de groepsleider zou vermoorden als hij in slaap zou vallen, kon hij een verkrachting voorkomen. Als je geluk hebt kun je echter een gevangenisstraf afkopen, met zo'n 1.250 Euro. Zo kan ik nog wel uren doorvertellen over hen, maar ik denk dat ik de rest maar in dat boek opschrijf.

Zelf behoorde ik dus meer tot de partygangers, en kwam erachter dat de 'bucket' (emmer) een perfecte uitvinding is, om in dansstemming te komen. Dit is een mix van rum, cola en een energiedrankje dat je vleugels geeft. Ik wis trouwens niet dat ik techno en trance zo'n goede muziek zou vinden om op te dansen, normaal ben ik meer een rock en blues liefhebber.

Voordat ik het vergeet: de fullmoonparty's waren inderdaad zeer gezellig, waarbij ik onder andere twee keer een perfecte zonsopkomst meemaakte. Op de fullmoonparty's komen zo'n vijf tot tienduizend mensen af, die zich vooral op het strand voor de verschillende open discotheken bevinden. Vooral de Engelsen beginnen al rond tien uur te drinken, en halen de zonsopkomst meestal niet. Een aantal dronken mannen is dan altijd weer een prooi voor de ladyboys, zonder dat in de gaten te hebben (in het begin tenminste). Een klein gedeelte gaat door tot een uur of 11

s'morgens, waarna de bars op het strand sluiten. Iets verderop begint dan een afterparty tot zonsondergang, waarna de tweede afterparty begint in weer een andere plaats. De bars op het strand zijn s'avonds dan inmiddels ook weer open en dan kun je weer door tot zonsopkomst. Met twee keer slapen tussendoor heb ik dat laatste gehaald op de tweede fullmoonparty.

Ik zie al dat het verhaal een heel andere wending genomen heeft vergeleken bij mijn belevenissen in Cambodja. Ik heb me al vele keren afgevraagd wat ik nu wel en niet zou opschrijven. De afweging was dan vooral hoe persoonlijk kan ik worden, om nog een beetje serieus genomen te worden als andersglobalist, door de mensen die me persoonlijk niet (zo goed) kennen. In dat boek ben ik echter van plan om hier wel verder op in te gaan, omdat dit ook een deel van mijn reis is, en er wel degelijk een koppeling te maken is met de sociaaleconomische positie van de mensen in Thailand. Ik zal dit verhaal over Ko Pha Ngan dan maar afsluiten, met kerstmis ga ik weer terug en hoop dan weer een aantal Thaise en westerse vrienden en vriendinnen aan te treffen. Ik hoop dan ook wat meer van dit prachtige eiland te zien. Ik heb al 3 van de ongeveer 35 dagen (!) op dit eiland doorgebracht te voet in de jungle en op wat stranden, en met een gehuurde motorbike naar watervallen, boeddhistische tempels, nog meer idyllische stranden en een vissersdorpje, maar er is nog veel meer te zien. Het was dus achteraf een vakantie van het reizen (dat klinkt gek, maar na vijf maanden heb je dat ook wel eens nodig), hoewel ik ook een artikel of vier geschreven heb, 'De kleine prins' weer eens gelezen heb (een echter aanrader), en via de dagelijkse Bangkok Post de wereld- en Thaise politiek een beetje bleef volgen, zodat ik helemaal klaar was voor de WTO-top in september. Zo nou kan ik toch nog een beetje serieus eindigen.

Maleisië

Ik verblijf hier sinds 23 augustus op het schiereiland dat aan Thailand grenst. Naar mijn reis door Indonesië wil ik nog naar Sarawak en Sabah gaan op het eiland Borneo.

Kota Bharu, een cultuurschok

Ik was er al voor gewaarschuwd; na Ko Pha Ngan is alles een cultuurschok, vooral als je er wat langere tijd bent verbleven. De nachtboot bracht me naar Surat Thani, en van daar via Hat Yai naar de Maleisische grens per minibus. Onderweg kwam ik veel rubber- en palmolieplantages tegen, nog niet zo lang geleden bestond dit gebied echter uit tropische jungle. Ook in Maleisië overheersen deze twee exportgewassen.

In het zuidelijke deel van Thailand is men overwegend moslim in tegenstelling tot de rest van het land, waar men net als in Cambodja en Vietnam vooral boeddhistisch is. Hat Yai is de belangrijkste stad hier, en hier is zo'n 90% van de bevolking moslim. Wel wordt hier nog alcohol verkocht en er schijnen ook veel Maleisische mannen op 'de flesstrade' af te komen zoals de Lonely Planet dit noemt.

In Maleisië ging ik op weg naar Perhentian-eilanden aan de oostkust. Ik verbleef eerst een aantal dagen in Kota Bharu, de hoofdstad van de provincie Kelantan. De Maleisische bevolking is bijna geheel moslim, met daarnaast een minderheid van Chinezen die het boeddhisme, taoïsme en/of confucianisme belijden, en Indiërs die hindoe of moslim zijn. Deze laatste twee groepen wonen vooral in de grote steden aan de westkust. Vooral aan de oostkust is men streng islamitisch. Dat betekent dat alle vrouwen een hoofddoek om hebben, er geen alcohol verkocht wordt (alleen rootbeer, wat ik voor het laatst Iran in 1994 geprobeerd had maar niet echt goed beviel) en er ook geen nachtleven is. Wel is er een goede avondmarkt, waar allerlei soorten voedsel verkocht wordt in voedselkraampjes. Wel weer weldadig was de stilte na zonsondergang gedurende twintig minuten. De markt wordt dan gesloten, mensen gaan naar de moskee of ergens zitten terwijl men vrijwel niet

praat, en het verkeer ligt bijna stil. Alles wat je hoort is het gebed en het gezang van de imam, en de spreuwen die zich niets aantrekken van de stilstand van de maatschappij. Dit heb ik verder in Maleisië niet meer meegemaakt, maar beviel me heel goed.

De Perhentian-eilanden

Deze liggen anderhalf uur varen en een half uur taxi buiten Kota Bharu. Het zijn twee eilanden, het kleine - en het grote eiland genoemd. Het kleine eiland wordt het meeste bezocht door de backpackers, en is ook het gezelligste, vooral op Long Beach. Veel mensen gaan hier om een duikcursus te volgen, maar omdat je via snorkelen meestal dezelfde soorten vissen tegenkomt, heb ik dat nog maar een keer overgeslagen. Hoewel ik alleen eerder op de Filippijnen gesnorkeld had, lijkt me dit een van de beste plaatsen ter wereld. Ik denk dat ik wel 100 verschillende vissen gezien heb, inclusief 2 rifhaaien, een school grote papegaaivissen en een paar roggen, en verder vele soorten kleurrijk koraal, een zeeslang en zeeschildpadden. Het is een compleet nieuwe wereld die je binnentreedt, en alles wat je nodig hebt is een duikbril. Ik ging ook op een goedkope snorkeltour die je op de beste plaatsen brengt, maar ook al direct vanaf het strand kun je het paradijs binnenzwemmen. Omdat koraal heel gevoelig is voor temperatuurschommelingen, is de vraag alleen 'voor hoe lang nog?'. Er is wereldwijd al veel koraal verloren gegaan door het broeikaseffect, die ervoor zorgde dat de temperatuur van het zeewater steeg. En zonder koraal is er ook geen leven mogelijk voor de meeste vissen.

Het was daarnaast zeer gezellig in 'The Palm tree' de enige plaats op het eiland waar (dure) alcohol verkocht werd. Omdat het hier allemaal wat kleiner is dan Ko Pha-Ngan heb je een totaal andere sfeer, en is het heel gemakkelijk om contacten met anderen te leggen. Ik had echter al een busticket naar Penang gekocht dus moest ik na vier dagen terug.

Penang

Dit is een eiland aan de westkust, met Georgetown als belangrijkste stad waar de meeste toeristen verblijven. Je vindt hier een mengsel van de drie voornaamste bevolkingsgroepen, die elk hun plaats in de maatschappij gevonden hebben. De Maleisiërs wonen nog vooral op het platteland, maar hebben ook de politieke macht onder andere via de charismatische president Dr. Mohamad Matahir. Hij is als 1981 aan de macht maar gaat er dit jaar mee stoppen. Hij heeft een bepaalde visie ontwikkeld die vrij kritisch is ten opzichte van westerse waarden en normen. Hij propageert meer de islamitische waarden, maar is wel seculier (scheiding van politiek en religie) en is ook weer vrij welwillend ten opzichte van liberalisering en modernisering. Een aantal oppositiepartijen daarentegen willen een islamitische staat van Maleisië maken, maar zij lijken geen meerderheid te gaan halen bij de verkiezingen in 2005. De sociaaleconomische positie van de Maleisiërs is sterk verbeterd sinds Matahir aan de macht is, wat komt door zijn positieve-discriminatie-beleid. Naast de Maleisiërs die de politieke macht hebben, hebben de Chinezen echter nog steeds de economische macht in handen. Zij zijn vooral in de 19e eeuw in groten getale naar Maleisië geëmigreerd. Elke Chinese regio heeft zijn eigen gemeenschapshuizen inclusief tempels, wat prachtige gebouwen zijn. Het backpackers-gebied is ook gevestigd in Chinatown. Daarnaast is er een Indiase bevolkingsgroep. Zij zijn vooral door de Engelsen naar Maleisië gehaald in de 19e en 20e eeuw, om op de rubber- en theeplantages te werken. Zij leven ook weer in een bepaalde wijk, Little India genoemd, waar hun kleurrijke Hindoetempels te vinden zijn.

In Penang is ook het hoofdkantoor van het Third World Network gevestigd, een NGO die opkomt voor de belangen van ontwikkelingslanden. Ik kon een medewerker van hen interviewen, en kwam ook terug met een kilo of 7 aan boeken en tijdschriften. Het interview ging vooral over de WTO-

conferentie die er toen aan zat te komen, waarbij ik me concentreerde op het verdrag over landbouw. Voor het artikel dat ik schreef naar aanleiding van dit interview en de situatie in Azië in verband met de WTO, verwijs ik weer naar mijn website:

<http://www.student.kun.nl/m.g.dejong/guus/artikelen/BerichtCancun.doc> .

***Update 2022:** de oude link werkt niet meer, deze wel: <https://guusgeurts.nl/gg/wp-content/uploads/2022/12/03-september-Analyse-liberalisering-Azie-en-WTO-top-Cancun.pdf>*

Ik bleef de onderhandelingen elke dag volgen via TV, krant en Nederlandse e-maillijsten. En niet verwacht maar wel gehoopt: de ontwikkelingslanden konden eindelijk een vuist maken ten opzichte van de EU en VS. Ik dacht 'weer een goed moment voor een artikel', dit zal ik in een tweede email meesturen. De volgende keer zal ik verder ingaan op Kuala Lumpur, en de eilanden Sabah en Sarawak. Hoewel een aantal mensen de vorige keer reageerden dat mijn bericht niet te lang was, lijkt het me nu wel mooi geweest. Iedereen weer bedankt voor de aandacht, en reacties blijven welkom.

Mensen uit Nijmegen hoe gaat het met jullie trouwens? Ik hoor weinig meer van jullie. Zijn jullie al geslaagd, en aan het werk, of misschien ook aan het reizen?

Guus Geurts
Kuala Lumpur
23 september 2003